

LES QUATRE LLEIS DE L'ORDENACIÓ TERRITORIAL

Diputacions, comarques i... Barcelona

La setmana passada, el Parlament de Catalunya votava els textos que en regulen l'ordenació territorial. Una història de catorze mesos de polèmica que, ben segur, no acaba amb aquestes sessions.

F. Sanmartí i Casals

Després de sis dies de sessió plenària, el Parlament de Catalunya aprovà per majoria absoluta cada una de les quatre Lleis d'Ordenació Territorial. Socialistes i Comunistes, però, oposaren aferrissada resistència a tot l'articulat.

Després de catorze mesos de polèmica i discussions, els partits polítics catalans no van poder acordar un text comú per a les lleis territorials. I dimarts passat, 24 de març, el Parlament de Catalunya inicià el ple més llarg de la seva història per debatre el paquet de quatre lleis que s'entén com a LOT: la de Diputacions, la de Comarques, la del Fet Metropolità i la de Municipis.

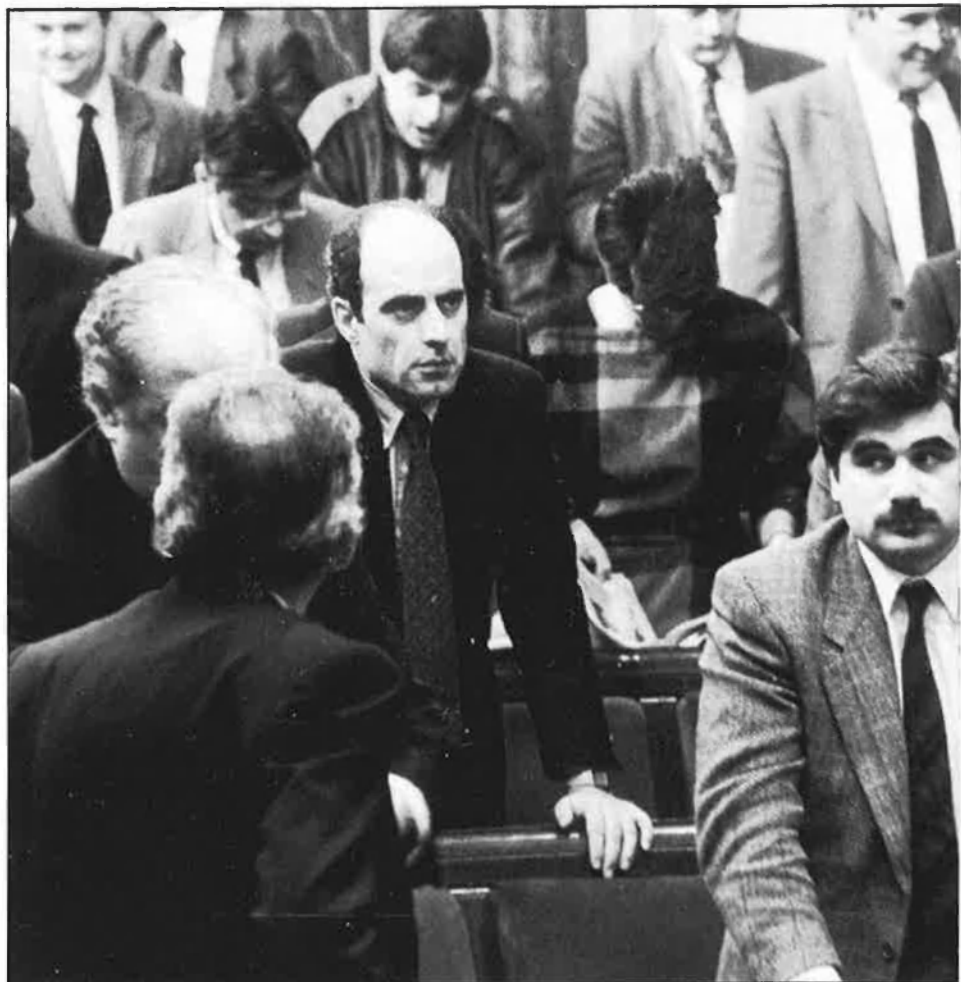
En el fons de la controvèrsia es barreja amb els interessos partidistes la mateixa concepció de Catalunya.

La Llei de Diputacions

Durant el franquisme, la desaparició de les províncies, de les diputacions i dels governs civils, va ser una reivindicació unànime. I des de la divisió provincial de 1833, Catalunya sempre s'ha oposat a la seva fragmentació. La llei que es discutia al Parlament pretenia contrarestar la política del govern central tendent a reforçar les diputacions.

El debat començà el dimarts 25 i, finalment, la llei va ser aprovada amb 76 vots a favor —CiU, ERC i Grup Mixt— i 47 en contra —PSC, PSUC i AP.

Per a l'Associació Catalana de Municipis —CiU, i ERC—, era totalment

Grup de Convergència i Unió al Parlament durant les votacions.

necessària la transferència a les comarques i a la Generalitat de les màximes competències de les diputacions que la Constitució permet, com també de les partides pressupostàries corresponents.

Maties Vives, el portaveu del PSUC, va dir que no es podien mantenir les diputacions i, alhora, crear les comarques, per tant, el projecte de CiU no simplificava l'administració. «Calen unitats administratives pròpies i fer desaparèixer les actuals línies de divisió provincial. Cal una província única».

La Llei de Comarques

Després de ser aprovada la llei que

buidava de contingut les diputacions, divendres 27 s'aprovava la Llei de Comarques. Aquest text, que regula la creació i el funcionament de les comarques, va comptar amb 78 vots a favor —CiU, ERC, AP i Grup Mixt—; PSC i PSUC van votar en contra «perquè la llei no fa honor a les expectatives creades».

El text aprovat reinstaura les 38 comarques que ja van dividir el territori l'any 1936, si bé ara queda obert un pre-període de reajust. En canvi, per a Esteve Tomàs, portaveu socialista, «la llei és pròpia de mig segle enrere, de quan a Catalunya es viatjava en tartana».

Cada comarca disposarà d'un òrgan de govern, el consell comarcal que s'establirà a la capital de comarca. Aquest Consell i la seva composició van ser els punts més conflictius. Segons la Federació de Municipis de Catalunya —PSC i PSUC— «es constitueixen les comarques d'esquena als municipis i es proposa un sistema de representació en els consells comarcals que exclou els ajuntaments i no garanteix la representació a favor del principi un home un vot».

La llei del fet metropolità va ser la més conflictiva de totes, perquè supressava la supressió de la Corporació Metropolitana de Barcelona. Començà a discutir-se divendres 27 i s'aprova el dimarts 31 d'abril, amb 76 vots a favor —CiU, ERC i Grup Mixt—, 37 vots en contra —PSC i PSUC— i les sis abstencions d'AP.

Mentre que per a Jordi Pujol «la CMB era una institució amb clara i activa voluntat de desbordar el propi marc competencial i el nivell tècnic que li corresponia», per al socialista Lluís Armet «la CMB no és un contrapoder, perquè només té l'equivalent del 2 per cent dels pressupostos de la Generalitat i el 0,3 per cent dels funcionaris».

«La CMB és un pacte entre iguals, per això fa por a CiU», afirmava Narcís Serra a l'acte del Tívoli de principis de febrer. Pocs dies abans, Jordi Pujol havia dit en una carta adreçada a Pasqual Maragall que «des de Barcelona es tendeix a veure d'una manera molt uniforme el conjunt de l'actual CMB, contravenint així la necessitat d'afirmació de cada població en particular».

De moment, queden les paraules de Pasqual Maragall, primer a Vilafranca, «la realitat metropolitana existeix i es reflectirà d'una o altra forma», i després a Madrid, «el fenomen metropolità és una realitat que no es pot reprimir i que tard o d'hora reapareixerà».

La Llei Municipal

El 31 de març s'inicià el debat de la darrera de les quatre lleis d'ordenació territorial. I era aprovada dijous 2 d'abril, amb 78 vots a favor —CiU, ERC, AP i Grup Mixt— i 35 vots en contra —PSC i PSUC.

Aquesta va ser la llei més tècnica i menys polititzada de tot el paquet que formava la LOT. De les oposicions, destaca la crítica de Joaquim Nadal —alcalde de Girona—: «és una llei paternalista, feta des del recel entre administracions, i no pas des del principi de solidaritat».

No hi va haver consens

Al gener de 1986 el consell executiu de la Generalitat presentava al Parlament la proposició de Llei d'Ordenació Territorial. Ja s'hi contemplava la supressió de la CMB, però quedaven molts mesos de ponència que feien preveure l'aproximació de posicions.

Al juny, Maragall defensava la Corporació davant la ponència, i sortia opositor del Parlament. Passaven els

mesos i, si bé convergents i socialistes vivien moments d'aparent relació cordial, que cristal·litzaren en l'anomenat esperit d'Olot i en els acords olímpics de Barcelona, la supressió de la Corporació es mantenia.

El mes de desembre continuaven els contactes i les converses entre Pujol i Maragall sobre el futur de la CMB. Maragall no era gaire explícit, però altres fonts socialistes mostraven ja certa inquietud. Mercè Sala —vicepresidenta de la CMB— qualificava d'«interessant però insuficient» l'oferta convergent. Jordi Borja plantejava la possibilitat que els ajuntaments de l'actual CMB sometessin a referèndum la seva permanència a la Corporació, com a mesura de pressió.

L'aproximació de CiU als desitjos socialistes va tocar sostre amb la proposta de creació de dos ens metropolitans per a cobrir serveis específics. La supressió de la CMB es mantenia. I, ben aviat, Maragall va deixar de considerar satisfactòries les seves converses amb Pujol.

Al final, el plenari va reunir-se sense que la comissió hagués assolit un acord previ. ¿«S'havia fet un gran esforç per aconseguir-ho», tal com deia Pujol, o «per al consens, CiU no ha fet l'esforç necessari», com deia Nadal?

Arriba el moment de governar

En els debats de la LOT, la majoria parlamentària de CiU va votar a favor de diverses esmenes, aquelles destinades a adaptar les quatre lleis als dictàmens emesos pel consell consultiu de la Generalitat. Els dictàmens eren favorables a la LOT, tret d'alguns vots particulars que consideraven inconstitucionals alguns articles de la llei que suprimia la CMB i alguns de la Llei de Comarques. Els juristes, Joaquín Torros i Juan Carlos Maresca, han emès dictàmens a la CMB que afirmen també la inconstitucionalitat de la llei que la suprimeix. Jiménez de Parga també ha proposat el recurs d'inconstitucionalitat i el contenciós administratiu com a vies per recórrer la llei. Abans que la CMB desaparegui, Maragall sembla disposat a recórrer davant el Tribunal Constitucional i, si cal, davant les institucions jurídiques europees.

Finalment, Jordi Pujol aclarí la seva actuació a Felipe Gonzàlez: «el que passa és que arriba un moment en què un govern ha d'aplicar el seu programa». I Lluís Armet li donava la raó des de Barcelona: «aquesta és la seva llei». □

DOMÈNEC UMBERT

La Llei Metropolitana

A les afirmacions de Jordi Pujol: «Barcelona ha de tenir un rerepaís. Nosaltres volem que Catalunya sigui un país. I un país és molt més que una ciutat, per gran, poderosa i entranyable que sigui», Rafael Prades —assessor de la CMB— contestà: «rerepaís: paraula de regustos bucòlics i rurals», i afegia: «¿Volem una Barcelona —ciutat de ciutats—, forta, com és l'àrea metropolitana, amb una important presència a Espanya... O ens quedem silenciosament, tranquil·lament, com una important capital de província?».